

## Nr 201.

Av herrar Mosesson och Hallén, om förbättrade pensioner för vissa f. d. lärare vid folk- och småskolor.

I motion II: 22 inom andra kammaren 1940 hemställde herr Hallén jämte två av kammarens övriga ledamöter, att riksdagen måtte besluta att f. d. småskolläraryrinnan i Trollhättans skoldistrikt Augusta Vilhelmina Gustafsson, född Johansson, måtte erhålla uppskjuten livränta av statsmedel, beräknad som om tjänstepensionsreglementet för folkskollärare m. fl. samt kungl. kungörelserna nr 492/1938 och 581/1935 varit gällande vid hennes avgång.

Av handlingarna i ärendet framgick att Gustafsson, som är född den 7 juli 1877 och således vid tiden för motionen var 61 år gammal, efter avlagd småskollärarexamen hade tjänstgjort som småskollärarinna i 31½ år, samt att statens pensionsanstalt den 13 augusti 1937 tillförsäkrade henne *en årlig pension av 84 kronor* att utgå fr. o. m. den 7 juli 1937.

Bankoutskottet yttrade om förevarande motion:

»Det i motionen väckta förslaget avser, att Gustafsson, som den 30 augusti 1926 vid en ålder av 49 år avgått från sin befattning som folkskollärarinna, skulle erhålla uppskjuten livränta av statsmedel, beräknad som om tjänstepensionsreglementet för folkskollärare m. fl. av den 17 juni 1938 (nr 423) samt kungörelserna nr 492/1938 med föreskrifter rörande tillämpning av samma reglemente och nr 581/1935 med föreskrifter angående uppskjuten livränta varit gällande vid hennes avgång från tjänsten. Detta förslag innebär sålunda, att ifrågavarande bestämmelser skulle retroaktivt tillämpas å Gustafsson. Utskottet har icke kunnat undgå att finna ett dylikt förfarande ur principiella synpunkter betänkligt. Med hänsyn härtill och då ett bifall till motionen med all sannolikhet skulle medföra icke önskvärda konsekvenser, har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall till densamma.»

I enlighet med utskottets förslag beslöt riksdagen, att motionen icke skulle föranleda någon åtgärd.

Småskolläraryrinnan Hilma Söderström i Bunn, som är född den 17 maj 1873 i Jönköpings län, har enligt närlagda bestyrkta tjänsteförteckning tjänstgjort som småskollärarinna i 26 år 3 dagar och avgick den 30 sept. 1923 från tjänsten på grund av sjukdom, sedan hon på förfrågan hos statens pensionsanstalt erhållit löfte om s. k. avkortad pension vid uppnådd pensionsålder. Då Söderström år 1933 sökte sådan pension, erhöll hon genom skolstyrelsens ordförande den upplysningen, att den avkortade pension, som hon fått löfte om, blivit indragen, och att hon nu kunde påräkna endast räntan på erlagda premier.

Den pension som tillerkändes denna lärarinna efter 26½ års oförvitlig tjänstgöring utgör tillsammans med dyrtidstillägget 60 kronor om året.

Det är tydligt, att båda de ifrågavarande lärarinnorna kommit i en synnerligen ogynnsam ställning i pensionshänseende, och det är också uppenbart, att detta väsentligen beror på deras okunnighet om pensionsreglementets bestämmelser.

Först och främst synes ingen av dem haft kännedom om bestämmelsen i reglementet för statens pensionsanstalt av den 31 december 1919, att den som lämnar sin lärarbefattning utan att övergå till annan med pensionsrätt från statens pensionsanstalt förenad befattning *skall inom 90 dagar efter avgången från sin lärartjänst hos statens pensionsanstalt anmäla sin avgång*. Därigenom ha de gått förlustiga 10 % av den uppskjutna pensionen.

Vidare har ingen av dem vetat om, att de genom att vid tiden för pensionsålderns inträdande ha innehaft lärartjänst under en tid *kunnat erhålla genast begynnande pension* och i så fall kommit i åtnjutande av Gustafsson 30/33 och Söderström 26/33 av hel pension.

Slutligen har Söderström, som avgick från sin tjänst *på grund av sjukdom, vilken hon ådragit sig under utövningen av sin tjänst*, saknat vetskap om att hon, då sjukdomen enligt läkares utsago gjort henne för framtiden oförmögen att behörigen sköta sin tjänst, varit berättigad till hel pension fr. o. m. den 1 september 1923.

Och varken folkskolinspektören, skolstyrelsens ordförande eller någon annan har upplyst någon av de båda lärarinnorna om vad de borde iakttaga för att erhålla en pension, som ger dem en dräglig utkomst på ålderdomen.

Båda lärarinnorna befinna sig i ekonomiskt trångmål, och starka skäl synas tala för att riksdagen genom särskilt beslut borde bereda dem bättre pensioner. Men eftersom riksdagen så sent som förra året avslagit en motion om pensionsförbättring åt Gustafsson och då vi ha anledning antaga, att flera lärare vid folk- och småskolor av samma orsak som de nämnda råkat i en olycklig belägenhet i pensionshänseende, få vi i stället hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning angående förbättrade pensioner för f. d. lärare vid folk- och småskolor, som på grund av okunnighet om pensionsbestämmelserna erhållit oskäligt låga pensioner.

Stockholm den 17 januari 1941.

*Gust. Mosesson.*

*Harald Hallén.*

Avskrift.

*Tjänsteförteckning.*

Småskollärarinnan Hilma Söderström är född den 17 maj 1873.

Har tjänstgjort:

1. Säsom ordinarie småskollärarinna vid Ösmo norra småskola i Stockholms län hela läsåret 1891 och 5½ läsmånad 1892,	1 år 24 veckor
2. säsom ordinarie småskollärarinna vid Kristianstads stads småskola 1892,	11 veckor
3. säsom ordinarie småskollärarinna vid Nävelsjö småskola i Jönköpings län 1893—v. t. 1916,	23 år 17½ veckor
4. säsom vikarierande småskollärarinna vid Norrahammars småskola i Banarps förs. från den 3/11 1919 — till den 18/12 1919,	6½ veckor
5. säsom vikarierande lärarinna vid Reaby folkskola, Gränna förs. från den 19/1 1920 — till den 31/1 1920,	2 veckor
6. säsom vikarierande lärarinna vid Stabbarps folkskola, Gränna förs. från den 1/3 1922—31/3 1922,	4½ veckor
7. säsom vikarierande lärarinna vid Hultrums folkskola, Vireda förs. från den 27/8 1923—30/9 1923,	5 veckor
<u>Summa tjänstetid 26 år 3 dagar</u>	

Att förteckningen överensstämmer med oss företedda handlingar betyga

*Isak Krook,*  
Kontraktsprost, Gränna.

*P. L. Hallgren,*  
v. pastor, Gränna.

Rätt avskrivet, betygar Stockholm i Statens pensionsanstalt den 24 oktober 1940.

I tjänsten:  
*Herman Frykholm.*